

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. VII. Causæ belli quædam specialiùs expositæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

per fecerunt in Dominum super peccato Phagor, unde percussus est populus? Ergo cunctos interficite, quidquid est generis masculini etiam in paruulis, & mulieres, que nouerunt viros in coitu, iugulate. Bellum hoc ante Deus decreuit Num. 25. 17. Locutusque est Dominus ad Moysen dicens: Hostes vos sentiant Madianita, & percutite eos: quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos, & decipere insidis per idolum Phogor, & Cozbi filiam Ducis Madian sororem suam, que percussa est in die plage, pro sacrilegio Phogor.

§. 8. Nec modo iustum bellum esse necesse est, sed ut recte geratur, dolendum sapienti dari causam iustum bellorum, qui enim cupide etiam iustam causam arripiunt, gaudentque datam occasionem, aliud quiduis potius quam iustitiam querunt: ita comparati erant ante secundum bellum Punicum tam Romani, quam Pœni, hi enim cum pacem & bellum ferre se diceret legatus. Vtrum mallet dare iusserunt, & ille bellum non sine terrore è sinu effudit. Melius Augustus, qui, ut scribit Suet. c. 20. nulli genti sine iustis, & necessarijs causis bellum intulit. Non enim augendo, sed tuendo imperio inuigilabat. Ideo inferre bellum quietis noluit, & inferri doluit.

In socios hostium est bellum iustum.

§. 9. Iustum etiam bellum est in eos, qui hostem in bello iniusto adiuuerunt: ea causa Romani tum sepe, tum verò Picentes, & Salentinos, quia arma pro Tarentinis gesserant, domuerunt. Contra Philippum Macedonem bellum decreuerunt, quod sibi fœdere dominantem in Italia Annibalem sociat, quamuis & Athenarum preces eo impellerent. Etolis quoque bellum illatum est, quod ab Antiocho sterissent, eadem causa & Histri subjugati sunt, quia Etolos adiuuerant. In eadem causa fuere Gallogræci, qui in castris Antiochi fuisset dicebantur, sed causam belli non approbavit Senatus, quocirca & Manlio victori negatus est triumphus. Multa itaque gentes Syriaci belli ruinam secuta sunt. Secundi belli Macedonici contagio traxit Illyricos, & hæc quasi catena dum omnes confcios persequitur, Romanus orbem sibi subdidit, causas præbentibus populis, aut exquirenti Romano.

Verum ad hoc bellum, quo hostium σύμμαχοι, siue socij impetuntur, ut iustum sit, duo requiruntur. Primum ut verè adiuuerint, non modo fuerint. Neque enim si Spartani Atheniensium hostes sunt, ideo quoque ab eorum amicitia recedere Thebanos oportet. Cum enim liberi sint, amare possunt, quos Spartani oderunt. Hanc ob causam bellum Creticum iniustum fuit. Creticum bellum, si vera fateri volumus, inquit Flor. l. 3. c. 7. nos fecimus, sola vincendi nobis infulam cupiditate. Fauisse Mithridati videbatur, hoc placuit armis vindicare, & quod iniquus fuit, sane in capitis consultum est, ut veneno sepleri, conficerent. Alterum est, ut subditi hostium non fuerint, & causa belli ipsis clara non fuerit. Si enim dubia belli causa ex fœdere socijs, arma, commeatibus præstare debuerunt, cum innocentes iudicandi sint, finito jam bello vexari non debent.

Sociorum iusta causa defendenda

§. 10. Non modo iustissima, sed etiam speciosissima causa bellandi est, cum socij defenduntur. Ita populus Romanus precibus Campaniæ motus, non pro se, sed quod speciosius est, pro socijs Samnites inuadit. Qua quidem in re hoc quoque animaduertendum est, ut sociorum causa sit iusta.

Pulchrè D. Chrysost. in Psal. 134. Dextras à Deo habemus, ut & nobis ipsis, & alijs iniuria afflictis opem feramus, ut scelera de medio auferamus, ut his quibus violentia, & detrimentum adferunt, portus simus & refugium. Quomodo igitur eis venia dabitur, qui his armis non ad salutem, sed ad aliorum perniciem viuunt? Atque hoc est, quod lib. 4. de Rep. monet Cicero. Nullum bellum suscipi ab optima ciuitate, nisi pro salute vel fide. Fides enim socijs præstanda est, ne opprimi sinantur. Qua in re videndum, ne sociorum iniquas causas defendamus. Nonnulli v. militum adeo improbi sunt, ut vsusque deique ferant, ju-

stane, an mala causa agatur. Ipsi inferis, auctorati nummo, seruiunt; quibus haud temere Princeps vetetur, quia si ex aduerso pecunia ostenderetur, mox transfuga in hostilia castra migrabunt. Illis enim hoc in animo est:

Ibisas, vbi maxima merces.

§. 11. Quamuis ita milites non æstiment suis momentis, neque Principes, iustitia tamen requirit, ut in bello iniusto damna refarciant Dux, & milites. In dubio, ordinariè Princeps, quia accuratius rem exquirere debuit, si non sine sua culpa dubitauit. Deinde consiliarij, quorum ignorantia inexcusabilis est. Milites id solum restituere debent, quo facti sunt ditiores. Si quorum militum culpabilis fuit error, omnia, quæ abstulerunt, reddere tenentur.

CAPUT VII.

Cause belli quedam specialius expositæ.

§. 1. Omnes causæ belli, vel ad defensionem, vel damni reparationem, vel vltionem iniuriæ Deo hominibusque illatæ, tam pro Republ. propriâ, quam pro socijs referri possunt. Quia tamen in his varia est species, grauitasque iniuriarum: De quibusdam causis, ex quibus ingentia bella sunt orta, dicam. Legatorum iniuria, grauium bellorum causa fuit, eaque iustissima, quæ est contra jus gentium. Si n. legatus tutus non sit, pacis & reconciliationis spes absconditur. Tarentini legationem Romanam de læsis ciuib. ferentem querelam, fœde per obscenam turpemque dictu contumeliam violant. Flor. l. 4. c. 8. sed victi magnis prælijs, nequicquam impiam causam tutante Pyrrho, flagitium seruitutis luerunt. Simulque Picentes & Salentini in ditionem venerunt. Illyrij deinde legatos securi tanquam victimas ceciderunt, sed strictè post victoriam in Principum colla securis, legatorum manibus litauerunt. Corintho etiam exitium attulit, quod legati Romani, incertum an manu, certè oratione violati essent. Bellum grauiissimum & funestissimum exitio gentis cum Ammonitis gessit Rex David. Causa quæ legatos amicitia & solatijs causa, missos violauit Hannon 2. Reg. c. 10. 4. Tulit itaque Hannon seruos David, raptisque dimidiam partem barba eorum, & præcidit vestes eorum mediasque, ad nates, & dimisit eos. Quod verò detestabilius erat, conduxerunt contra Dauidem auxilia Syrorum, bellumque intulerunt, nam præter eos, qui filios Ammon iuuabant, quorum erant 33000. Adarezer ingentem multitudinem adduxit, ex qua Dauid cecidit 700. currus, & 40000. equitum. Postquam autem vicit Rabbath filiorum Ammon valde in victoria, Dei iussu tamen, seuerus fuit. 2. Reg. 12. 31. Populum quoque eius adducens serauit, & circumegit super eos ferrea carpenta: diuisitque cultros, & traduxit in typo laterum: sic fecit vniuersis ciuitatibus filiorum Ammon: & reuersus est David & omnis exercitus in Ierusalem.

Ob legatos violatos iustum bellum.

§. 3. Causa cur Roma filia cum Alba matre pugnavit, nulla fuit legitima, at uterque populus, populus cognatus afflictus est, ut fessii malorum, ut in tres Horatios, & Curiatios discrimen publicum imponent, quinque cecidere, & sextus innocentem sororem, per se victimam dedit. Causa (belli) dicatur, inquit S. August. l. 3. c. 14. de ciuit. Dei, sicut Troia adulterium dicebatur, nulla talis, nulla similis inuenitur. Tantum ut resides moueret, Tullus in arma viros, & iam desueta triumphis, agmina. Illo itaque vitio tantum scelus perpetratum est, socialis belli, atque cognati. Turpe sanè latrocinium exercitij tantum causa bellare.

Exercitij causa bellare iniustum.

§. 3. Quidam etiam nulla alia causa mouentur ad arma, quam hostium imbecillitate, vel contemptu, alias quidem causas habent, ut velint, sed ut audeant, fortuna hostium facit. Si Princeps imbecilla sit ætate vel ingenio, si populus ab illo alienior. Si passa

Rrr 4 in

